Uitgave van de vereniging
Molenvrienden Land van Cuijk

DE MOLENVRIEND

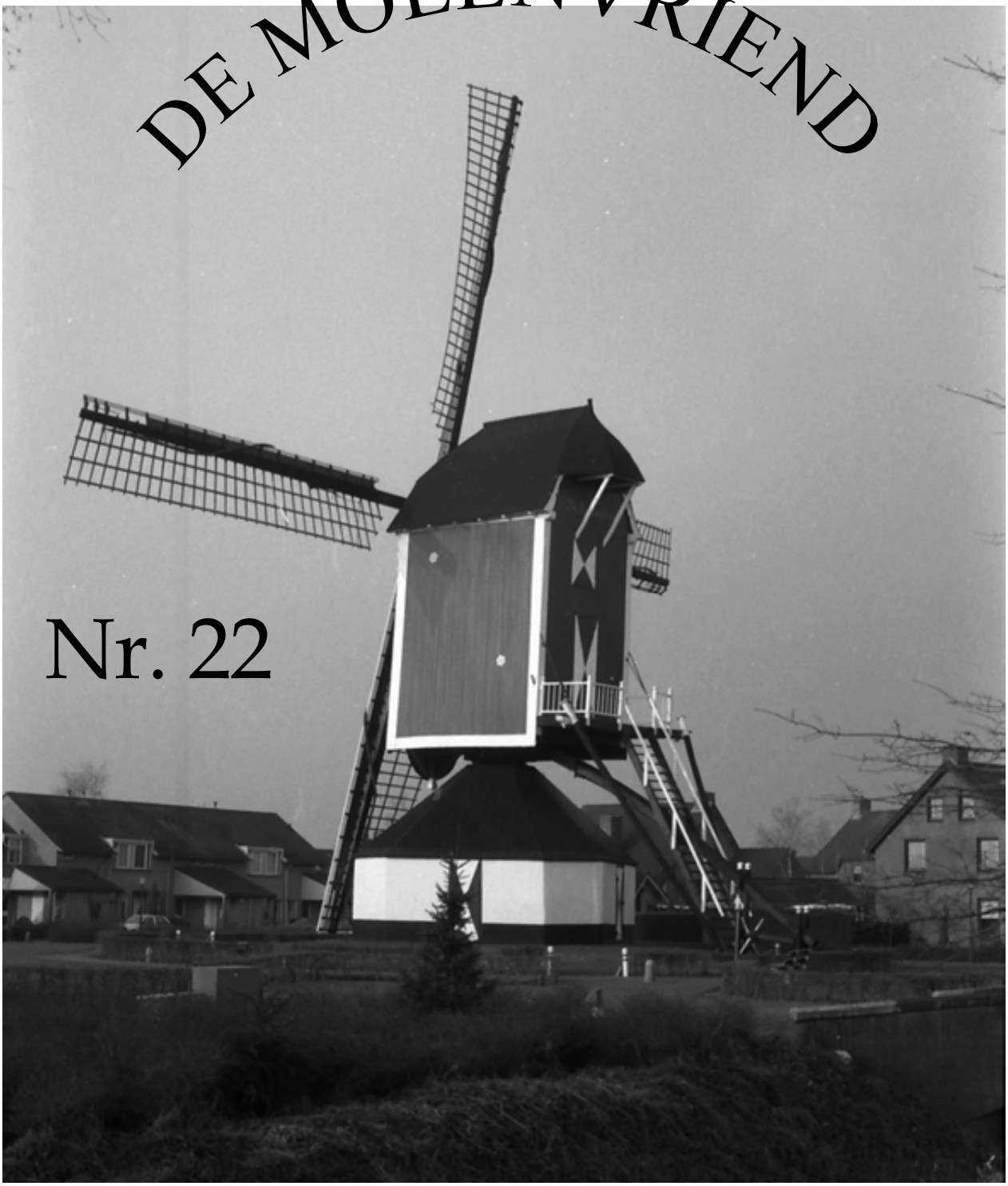

Nr. 22

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

BESTUUR

VOORZITTER	Wim Blankespoor Tel. 08851-14471	Langeweg 90 6591 XZ GENNEP
SECRETARIS	Don Werts Tel. 08850-15362	Straatkantseweg 28 5443 NC HAPS
PENNINGMEESTER	Hans Heijs Tel. 08855-71463	Bilderbeekstraat 26 5831 CX BOXMEER
BESTUURSLID	Perry Hendriks Tel. 08850-22872	De Vang 20 5437 BP BEERS

COMMISSIES

ARCHIEFCOMMISSIE	Tel. 08857-1622	Hoogeindse Kampen 5 5447 PS RIJKEVOORT
PROMOTIECOMMISSIE	Tel. 08850-15362	Straatkantseweg 28 5443 NC HAPS

LEDENADMINISTRATIE	Tel. 08850-15362	Straatkantseweg 28 5443 NC HAPS
	GIRONUMMER: 4008385 onder vermelding adres penningmeester	

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK	Tel. 08857-1622	Hoogeindse Kampen 5 5447 PS RIJKEVOORT
	Eenieder kan na afspraak het archief raadplegen	

BIOTOOPWACHT LAND VAN CUIJK	Tel. 08850-13298	Moleneind 4 5431 HW CUIJK

DE MOLENVRIEND 22

Colofon

Jaargang 9, nummer 3, oktober 1993
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht in 1984. De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden en donateurs van de vereniging. De contributie hiervoor is respectievelijk ƒ 20,- en ƒ12,50; welke bij aanmelding gestort kan worden op de girorekening van de vereniging. Losse nummers kosten ƒ1,50. De Molenvriend is een advertentie-medium.

REDACTIE	*Valerie Aben* *Marijn Geurts*	*Frits Harteman* *Don Werts*
REDACTIEADRES	*Straatkantseweg 28*	*5443 NC HAPS*
VERDER WERKTE(N) MEE	*Nico Jurgens en Robbert Verkerk*	
ILLUSTRATIES	*Frits Harteman en Robbert Verkerk*	
VOORPAGINA	*Recente foto van de windmolen te Oploo (foto Frits Harteman)*	

In dit nummer

pagina 2 **Colofon**
pagina 3 **In dit nummer**
Van de redactie
pagina 4 **Mededelingen van het bestuur**
pagina 5 **Molens in het Land van Cuijk**
een rubriek over de actuele situatie van een molen in het Land van Cuijk
door: Frits Harteman
pagina 9 **Een wipmolen in de "Martinus"**
een molen in een molen!
door: Nico Jurgens
pagina 12 **Molendag Land van Cuijk**
hèt evenement van onze vereniging staat weer op de agenda
door: Don Werts
pagina 14 **Een kink in de kabel?**
theoretische aspecten over een praktisch molenprobleem
door: Robbert Verkerk
pagina 17 **Molens in de regio**
de stand van zaken omtrent onze 12 molens
door: de redactie
pagina 19 **(Her)opening van "De Heimolen" te Sint Hubert**
hoe gaat het er aan toe op zo'n opening
door: Don Werts

Van de redactie

Het einde van het jaar nadert gestaag, maar u heeft nog twee "Molenvrienden" van ons tegoed. De eerste ligt hier voor u.

Naast de gebruikelijke onderwerpen treft u deze keer ook twee interessante artikelen aan. De ene heeft een historische achtergrond de andere een werktuigbouwkundige.

Verder maken we reeds reclame voor een evenement wat we al lang niet meer hebben mogen meemaken, namelijk Molendag Land van Cuijk. Op zaterdag 26 februari in het volgende jaar openen we wagenwijd de deuren van onze molens en laten we ze naar hartelust draaien dan wel malen. Verdere informatie kunt u putten uit bijgaand artikel en natuurlijk nodigen wij u bij deze uit ons een bezoek te brengen die dag.

Dan is er nog het actuele overzicht van de molens in de regio. Vorige keer sloop er een fout in met betrekking tot de molen in Katwijk. Daaromtrent werd namelijk per abuis geen melding gedaan van enigerlei activiteiten. In deze versie staan daarom de gegevens vanaf "De Molenvriend" nummer 20 (voorjaar 1993).

Wat u deze keer niet zult aantreffen is de rubriek over de molenaars ("Achter de (molen)coulissen"). Helaas kon de auteur wegens tijdgebrek zijn inzending niet completeren. Onze excuses daarvoor.

Tot aan Kerst heeft u in ieder geval weer molenleesvoer erbij en tegen het uiteinde van 1993 steken wij nog een keer onze kop op!

Mededelingen van het bestuur

Het najaar is alweer volop aan de gang en dat betekent meestal een periode van veel activiteiten op molengebied. In de maand september was het dan ook raak.

Allereerst werd op 10 september (daags voor Open Monumentendag) de watermolen in Oploo na een ingrijpende restauratie heropend. Dit vond 's avonds plaats en trok veel bekijks. Als vereniging waren we ook vertegenwoordigd en we hebben de stichting Oplose molens een cadeau aangeboden in de vorm van een ingelijste grote foto van de molen.

De dag erna was het feest op "De Heimolen" in Sint Hubert. Daar werd ook na een restauratie de molen weer in gebruik genomen. Bovendien is daar de biotoop flink verbeterd. Wellicht kunnen we het feest beter toeschrijven aan dit laatste dan aan de feitelijke restauratie! Het gemeentebestuur (als ook onze vereniging) was bij de plechtigheid vertegenwoordigd en de burgemeester verrichte de officiële handeling.

De burgemeester beloofde ons trouwens de mogelijkheden te onderzoeken naar herbouw van het maalderijgebouwtje en inrichting als verenigingsgebouw voor ons. Dit zeer goede nieuws zal binnenkort vervolgd worden door een tweede gesprek met hem ter gemeentehuize.

Op 13 september was vereniging Molenvrienden Land van Cuijk vertegenwoordigd bij een bijeenkomst van instanties die gezamenlijk als doel hebben een provinciale molenorganisatie in het leven te roepen. Het een en ander is reeds ver gevorderd en zodoende konden reeds concept-statuten besproken worden op fouten en onvolkomenheden. Even was er nog een afweging tussen vereniging en stichting als vorm van de rechtspersoon, maar uiteindelijk is gekozen voor een stichting. Er zal nu gewerkt moeten worden aan de definitieve versie van de statuten en de oprichting is dan een feit!

Op de derde zaterdag in dezelfde maand september vond traditiegetrouw de contactdag plaats voor molenaars in Vlaams België en Noord-Brabant. Wederom werd dit een succes, alleen zat het weer die dag niet mee. De selectie van de te bezoeken molens en de overheerlijke koffiemaaltijd maakten echter veel goed.

De maand oktober bracht ons ook nog een enkele activiteit. Voor de molenaars onder ons werd een excursie georganiseerd naar de werkplaats van molenbouwer Harry Beijk. Laatstgenoemde was daar reeds gedurende enige maanden bezig met de fabricage van een grote standerdmolen. Tijdens de excursie kon men dan ook de diverse molenonderdelen herkennen en zien liggen. In de laatste week van oktober zal de firma Beijk de verschillende "prefab"-delen naar een wijk in het oosten van Berlijn (Duitsland) transporteren, alwaar de molen zal worden opgebouwd.

Intern werd er in oktober overlegd over zaken als de Molendag Land van Cuijk, activiteiten van de nieuwe stichting in Beers (herbouw molen aldaar), de nieuw op te zetten stand, de gang van zaken rond het reproduceren van foto's bij de Archiefcommissie en de inhoudelijke zaken betreffende "De Molenvriend" (waaronder eventuele mogelijkheden om foto's te scannen dan wel te rasteren).

Dan nog een belangrijke huishoudelijke mededeling. Helaas zal de contributie voor donateurs van de vereniging gezien de hogere frequentie van "De Molenvriend" per 1 januari 1994 verhoogd worden. De donateurs ontvangen hierover nog schriftelijk bericht.

de secretaris

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.
De redactie stelt zich niet aanpsrakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

Molens in het Land van Cuijk

De Korenbloem te Oploo

In de 2 laatst verschenen nummers van "De Molenvriend" hebt u kennis kunnen maken met een beltmolen. Gelukkig zijn er in het Land van Cuijk nog andere molentypen aanwezig. Dit keer hebben wij de keus laten vallen op een standerdmolen. Hierbij konden wij kiezen uit twee stuks. De foto op de voorpagina heeft u al laten zien welke van de twee het is geworden. Niet dat "De Ster" in Wanroy er niet voor in aanmerking komt (deze komt later aan de beurt) maar onze keus op Oploo is louter op practische gronden genomen. In nummer 21 van "De Molenvriend" hebt U in de rouwmededeling aangaande het overlijden van Tjeu Rutten kunnen lezen dat de molen de rouwstoet volgde. Aangezien schrijver dezes hieraan heeft meegewerkt, was hij toch op de molen, vandaar.

De meeste van onze lezers weten het wel, maar voor hen die onbekend zijn in Oploo: de molen staat op een mooi plaatsje midden in het dorp. De biotoop echter mag wat ons betreft een stuk beter zijn, maar de nabijheid van de watermolen vergoedt veel. Waar vind je nog zo iets in Nederland?

De molen is nu eens niet uitgerust met een kruilier maar met een windkoppel. Als je een kruilier gewend bent, is het werken met dit windkoppel een aparte belevenis, vooral als op een bepaald punt de kruibok door de staartverzakking over de grond gaat schuren. Maar mooi is het wel zo'n koppel. Wat het gevlucht betreft, dit is oud-Hollands en tijdens de restauratie opnieuw opgehekt en voorzien van WK-zeilen.

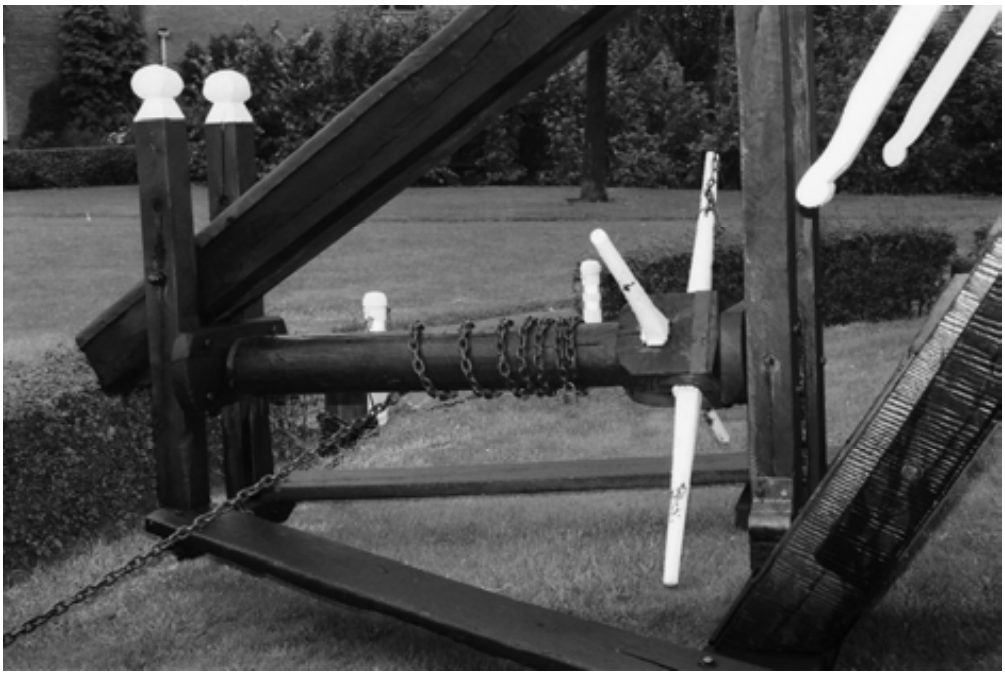

Het windkoppel onderaan de staart.

Een van de herstelde kruisplaten.

Zoals reeds gezegd, de molen heeft enige jaren geleden (1989) een restauratie ondergaan. Zo waren b.v. de uiteinden van de kruisplaten verrot. Dit is opgelost door de rotte stukken te vervangen door nieuwe einden. Bijgaande foto laat dit zien. Duidelijk is de vertanding te zien alsmede het blokje om verschuiven van het oude met het nieuwe deel te voorkomen. De molen is van het gesloten type. De foto laat de paraplu zien alsmede de kruisplaten waarvan er een is voorzien van enige geschilderde initialen, waarvan de betekenis onbekend is.

Om op de meelzolder te komen zul je of je het wilt of niet de trap op moeten. Dit mag dan een waarheid zijn als een koe, maar volgens Jan van Riet zijn er genoeg potentiële bezoekers en vooral bezoeksters die zich door die trap laten weerhouden om de molen te betreden. Zij vertrekken of blijven beneden op hun echtgenoot wachten die het dan maar kort houdt om zijn/haar partner niet te lang te laten wachten.

Op de zolder gekomen treft men een gezellige en sfeervolle ruimte aan met een mooi uitzicht op het dorp en natuurlijk de watermolen. Er is de gebruikelijke maalbak met zak. Aangezien er geregeld gemalen wordt, zijn de resten van het meel nog aanwezig. Verder is de steenbalk met de brasem te bewonderen. Op de steenbalk staat de tekst "Wie weet of ...." (dit waar is) te lezen. Het gedeelte tussen haakjes is niet meer te lezen, maar moet er volgens de overlevering wel gestaan hebben en zou slaan op de vele sterke verhalen die door de boeren verteld werden tijdens het wachten op hun gemaal. Een oude stallantaren met kaars completeert het nostalgisch geheel.

Een kijkje in de onderbouw.

Een volgende trap brengt ons naar de steenzolder. Hier valt het contrast tussen oud en nieuw wel heel erg op. Een door het vele opstappen ingesleten steenbalk, oude steenlijsten en een gloednieuwe steenkuip. Men heeft getracht het

De meelbak met een zak vers meel.

oude zoveel mogelijk te bewaren maar wat niet meer gerestaureerd kon worden werd vervangen, zo ook dus de steenkuip. Deze is voorzien van een koppel 17er kunststenen, fabr. van Hees - de vorige stenen waren kapot gevroren. De molen heeft een houten as. Het bovenwiel is het aanschouwen waard. De bewerkte plooistukken alsmede de velg zijn beschilderd in de kleuren rood, wit en blauw. Aan de verf te zien moet dit wel heel lang geleden gebeurd zijn. Het gaffelwiel is voorzien van nieuwe kruisarmen en het luiwerk is met z'n varkenswiel wel een geheel ander luiwerk als wij gewend zijn op onze bovenkruiers.
Aan de bovenzijde van een hoekstijl (trapbint) is een nieuw stuk gelast ter vervanging van het rotte deel. Dit is eveneens het geval met de staart; deze heeft ook over een lengte van ± 1 meter een nieuw eind gekregen.

Daar de molen bovendien mooi in de verf zit is het een plaatje om te zien. Molens van een dergelijk type zouden er meer moeten staan zoals in het verleden in Boxmeer, Beugen en St.Anthonis om er maar een paar te noemen. Teveel hebben helaas het loodje moeten leggen hetgeen niet altijd nodig was. Maar met de nog twee overgebleven exemplaren in het Land van Cuijk mogen wij niet klagen. Het moet een genot zijn om met zo'n molen te mogen draaien en malen en het was dan ook dat we met gezonde jalouzie afscheid van de molen hebben genomen.

Helemaal bovenin de molen, daar waar het varkenswiel van het luiwerk in het bovenwiel grijpt.

Met het steeds minder worden van de korenvelden in onze streek verdwijnen zo langzamerhand ook de korenbloemen. In Oploo staat er gelukkig nog een en laten we hopen nog héél lang; aan de molenaars Jan van Riet en Piet Geenen zal het niet liggen.

Tekst en foto's: Frits Harteman

Wormenkwekerij

DE HAMSE MOLEN

MOLENSTRAAT 48

5446 PL WANROIJ

TELEFOON:

08859-52587

- ☞ **VERKOOP VAN WORMEN VOOR VISAAS**
- ☞ **VERKOOP VAN COMPOST**

Een wipmolen in de "Martinus"

De cryptische kop boven dit artikel zal de nieuwsgierigheid van de puzzelaars onder u waarschijnlijk al prikkelen. Weliswaar geen cryptogram, maar een interessante puzzel is het wel, de onderdelen in de "Martinus".

De bonte knaagkever heeft lelijk huisgehouden in de "Martinus" in Beugen. Een opgesteld restauratieplan voorziet dan ook in het vervangen van balken die te ernstig zijn aangetast. De vrijwillige molenaars waarschuwden mij omdat vele dichtgemaakte kepen in de balken er op wijzen dat het om "secundair gebruikte" balken gaat; dus balken die eerder een andere functie hebben gehad. Met het vervangen van deze balken zullen historische getuigen uit de molen verdwijnen. Van deze onderdelen was de herkomst niet bekend, zelfs niet òf het molenonderdelen waren, laat staan wat voor delen. Elk monument is het archief van zijn eigen geschiedenis; een geschiedenis die meestal nog niet geschreven is.

Recycling

In de periode, dat in de Hollanden, en later ook in de noordelijke provincies, al veel molens werden afgedankt, werden in Noord-Brabant veel molens opgericht met gebruikmaking van onderdelen van elders. Veelal waren het onderdelen van achtkante molens; de meeste molens in Holland en de noordelijke provincies waren van dat type. Zelfs complete molens vonden een nieuwe functie, denk maar aan de molen van Katwijk. Van de molen van Katwijk kon de herkomst inmiddels met zekerheid vastgesteld worden. Dat is echter eerder uitzondering; van de meeste overgeplaatste molens in Noord-Brabant is de herkomst nog niet bekend. Op zich een boeiende bezigheid om de herkomst van verplaatste molens uit te zoeken. Nog ingewikkelder wordt de puzzel, als alleen onderdelen van een andere molen secundair werden gebruikt.

De meeste balken in de "Martinus" zijn van eikehout en vertonen kepen, die veelal met blokjes dichtgemaakt zijn. Al snel was duidelijk dat de balken zeker niet afkomstig waren van een achtkant. De sleutel tot de identificatie was een aantal balken onder de maalzolder. Hierin zijn meerdere delen van zwaluwstaart-verbindingen te zien; hiertussen bevindt zich een afgerond gedeelte. Het zijn kokerstukken van een wipmolen, die vanwege hun kolossale afmetingen in de lengterichting middendoor gezaagd zijn. De zwaluwstaarten waren de verbinding met de boven- en onderzetel; onder de zwaluwstaart van de bovenzetel is nog een lange en smalle zwaluwstaart te zien van de console die de bovenzetel extra steun gaf. Vlak boven de onderzetel is de koker rondgemaakt om de voegburrie hier omheen te laten draaien.

Bingo !

Nu duidelijk was, dat we met onderdelen van een wipmolen te maken hebben, konden ook de meeste andere balken herkend worden. Samen met Paul Groen herkende ik de volgende onderdelen: een deel van een hoekstijl van de toren (nu draagbalk van de koning), twee delen van een verzaagde mantelbalk (zolderbalk boven de luizolder) en twee delen van een verzaagd boventafelmentstuk (stijlen van het luiwerk). Voorts enkele delen van houten roeden. Andere delen konden wij nog niet thuisbrengen vanwege de eerder genoemde blokjes in de kepen, en omdat een aantal kepen verborgen moet zitten onder de vloerdelen.
Het aswiel en de wieg tonen duidelijk de constructie van de wielen zoals deze in vele Zuidhollandse molens voorkomen. Bij nadere beschouwing blijken de kapspanten gewoon de kapspanten uit de wipmolen te zijn, die nu enigszins wijdbeens zijn gezet.

De vlucht

Met mijn te geringe kennis van wipmolens meen ik dat het een molen geweest is, zoals

deze in de Waarden voorkwamen. Geen van de delen maakt een zekere berekening van de afmetingen mogelijk. Ik heb de vlucht op twee manieren benaderd:
- vergelijking van de kokerstukken met de opmetingstekening van Den Besten in "De Brabantse Molens": de vlucht zou dan ruim 24 m. bedragen hebben.
- vermenigvuldiging van de diameter van het aswiel met 9: de vlucht zou dan ca. 26,30 m. bedragen hebben. (het getal 9 is een benadering). De vlucht van de molen van Beugen bedraagt 24,70 m. Het is dus goed mogelijk dat de roeden van de wipmolen ook meegekomen zijn naar Beugen.

De molen van Beugen heeft een houten as met (vermoedelijk Duitse) ijzeren
kop. Paul Groen heeft de foto van deze molen in "Molens in Noord-Brabant" van Van Bussel nog eens goed bekeken, en zag aan de vorm van de kop dat de molen destijds toch een geheel ijzeren as gehad heeft. Een feit dat in Beugen niet bekend was, zelfs niet bij laatste molenaar Gerrit van de Berg ! Frits Harteman informeerde bij de broer van Gerrit, die er meer van zou kunnen weten. Ook die weet van niets; als er een as vervangen is, dan zou dat volgens hem vóór 1915 gebeurd moeten zijn.
Paul zag op de genoemde foto ook dat de voeghouten van de molen abnormaal ver uit elkaar lagen; het lijkt waarschijnlijk dat dit de voeghouten van de wipmolen geweest zijn, die wegens gebrek aan een bocht te ver uit elkaar gelegd moesten worden. (Er is nu een grotendeels nieuwe kap met gebogen voeghouten). Er stak een roe door de kap als lange spruit.
Bij een eerdere restauratie werd al een deel van het materiaal vervangen. Het lijkt er op dat voor de bouw van de "Martinus" geen nieuw hout werd gekocht, maar dat alles hergebruikt materiaal was.

Van veldwerk naar archiefonderzoek

We vroegen de hulp van molendeskundige Jan den Besten (uit Loenen aan de Vecht) bij het thuisbrengen van deze molen. Den Besten deed reeds veel archiefonderzoek naar de ontwikkeling van de wipmolen. Hij stelde voor ons een kaartje samen met de gebieden waar dergelijke molens voorkwamen. Hierop streepte hij die polders af, waarvan hem bekend is, dat de wipmolens in een geheel andere periode werden afgebroken dan het bouwjaar van de "Martinus", 1868. Molenhistoricus J.S. Bakker (Moerkapelle) kon van dit kaartje weer enkele gebieden afstrepen. Inmiddels werd ook nog de hulp van de onderzoekers L. van de Bos uit Overschie en A.C. Enkelaar uit Vianen gevraagd.
In de polderarchieven is lang niet altijd terug te vinden aan wie of naar welke plaats een afgebroken molen werd verkocht: soms werd de molen verkocht via een commissionair of via een molenmaker. Om te kunnen herleiden welke molen in Beugen verwerkt is, als geen eenduidige aanwijzing te vinden is in de archieven, zou het bouwjaar van de wipmolen een belangrijke aanwijzing vormen. Volgens Den Besten zouden de onderdelen in Beugen van een molen zijn van omstreeks 1700. Merkwaardig detail: de hondsoren lijken (in het bovenstafelment) vrij te staan van de hoekstijlen. De toren van de nr. 5 van de "Honderd Morgen" bij Moerkapelle, daterend van 1648, is de enige andere wipmolen waarvan dit detail bekend is. Het aswiel in Beugen zou van 1700-1750 dateren.

Dendrochronologie

Ik zou er dan ook voor willen pleiten aan de draagbalk van de koning een dendrochronologisch onderzoek uit te voeren. Bij dendrochronologisch onderzoek wordt de breedte opgemeten van alle jaarringen van het hout. De breedte van de jaarringen is afhankelijk van de klimatologische omstandigheden en varieert elk jaar. De reeks die zo verkregen wordt, wordt met behulp van de computer vergeleken met een bekende reeks. Wordt in de bekende reeks een gedeelte gevonden, dat overeenstemt met de reeks van de te dateren balk, dan kan bepaald worden in welk jaar die boom geveld werd. Om tot een nauwkeurige ouderdomsbepaling te komen, zou aan de te onderzoeken balk liefst een gedeelte spinthout aanwezig moeten zijn. Om het onderzoek te kunnen verrichten moest in het verleden de balk doorgezaagd worden; tegenwoordig kan men een monster nemen met een holle boor. Thans wordt een techniek ontwikkeld om de jaarringen met een soort streepjescodeapparaat te lezen. Omdat de omstandigheden per groeigebied verschillen wordt gewerkt aan het bepalen van regionale reeksen. Naarmate meer reeksen bekend zijn, wordt de kans dat het onderzoek tot resultaat

leidt groter. Bovendien kan dan, behalve de kapdatum, ook het groeigebied achterhaald worden ! Tot nu toe bestaan alleen reeksen voor eikehout; in de Scandinavische landen is men bezig met reeksen voor naaldhout. Het mag duidelijk zijn dat de dendrochronologie een veelbelovende onderzoeksmethode is. Maar dan moet bij restauraties natuurlijk wel zoveel mogelijk oud materiaal gespaard blijven...

Het "staande archief"

Zoals aan het begin van het artikel gezegd: een monument is het archief van zijn eigen geschiedenis. De balken in de "Martinus" vertellen daar een boeiend deel van. Het zou daarom te betreuren zijn als deze balken vervangen worden. Natuurlijk is het zo, dat wanneer herstel niet meer mogelijk is, het noodzakelijk is om deze balken te vervangen. Een molen is nu eenmaal een werktuig, waarin alle delen zwaar belast worden en daar moet men geen risico's mee nemen. Met de moderne restauratietechnieken is het echter geen probleem de verzwakte balken in de "Martinus" weer voldoende sterkte te geven. In Nederland staat een wipmolen (!) waarvan ondermeer het hele huis hersteld werd met polymeren en glasvezelstaven !

Bij het restaureren van monumenten zou men meer naar het principe "behouden gaat voor vervangen" moeten handelen. Wanneer behoud echt niet meer mogelijk is, dan zouden de te vervangen delen goed gedocumenteerd moeten worden met opmetingen en foto's. Door delen te behouden zolang het mogelijk is, kan ook de bezoeker attent gemaakt worden op de geschiedenis van het monument.

Nico Jurgens

Molenkaarten-verzamelaars opgelet:

Nu verkrijgbaar catalogus van alle Limburgse wind- en water-molens. Als u ƒ 5,25 overmaakt op giro 2150134 of Rabo Heythuysen 122297415 ontvangt u de catalogus plus gratis bestellijsten voor ansichtkaarten of foto's, want van elke molen is een ansichtkaart of foto verkrijgbaar.

T. Linssen
In het Tienderveld 137
6093 JK Heythuysen

Molendag Land van Cuijk

zaterdag 26 februari 1994

Eindelijk is het dan zover. Na ruim 4 jaar (hoezo lang!) kunnen we weer een Molendag Land van Cuijk organiseren. De derde in de geschiedenis van onze vereniging Molenvrienden Land van Cuijk.

Flink wat promotie is hard nodig voor de vereniging en zo'n molendag sluit daar goed op aan. Zeker in de aankondigingsfase kunnen we naamsbekendheid verwerven, via vermeldingen in onder andere affiche(s) en artikelen.

U zult zich afvragen hoe iemand erbij komt zoiets midden in de winter te organiseren. De gedachte erachter is dat nu eenmaal in voor- en najaar al zovele evenementen plaatsvinden. Bovendien zijn de winters van de afgelopen jaren betrekkelijk mild, zodat de temperatuur ook geen parten hoeft te spelen. Bezoekers met auto's weten toch al op een comfortabele manier de molens te vinden en fietsers trekken er eerder bij zonnig weer en een lage temperatuur op uit dan bij een hogere temperatuur en (veel) regen.

Zoals bij elk evenement komt er weer heel wat kijken wat betreft de organisatie van zo'n dag. De dag zelf is niet zo'n punt. Nagenoeg alle molenaars hebben toegezegd de molen open te stellen voor bezoek en indien mogelijk te laten draaien (afhankelijk van wind en toestand molen). Het zijn dan ook eigenlijk de molenaars die de Molendag verwezenlijken.

Echter, een evenement is geen evenement als het publiek er niet van op de hoogte is. Dat betekent dus bekendheid geven. Foldertjes maken, artikelen schrijven, affiche(s) maken en flink rondbazuinen is slechts een deel van de activiteiten in het kader van de tijdrovende voorbereidingen. Het is verstandig hiermee in een vroeg stadium van start te gaan. Vandaar dat tijdens het schrijven van deze tekst al het nodige is gedaan aan propaganda. Een resultaat daarvan ziet u op de volgende pagina. En om in te spelen op dat "rondbazuinen" bij deze de oproep: **"vertel iedereen dat er op zaterdag 26 februari 1994 Molendag Land van Cuijk zal plaatsvinden"**.

De verdere invulling van de bewuste dag staat nog niet vast. Uiteraard zal de stand van de vereniging present zijn. Maar of dat al reeds de nieuwe stand is waarmee we momenteel bezig zijn en op welke locatie deze dan zal staan, is nog niet duidelijk. Verder zal er wellicht koffie geschonken worden en/of erwtensoep (beter bekend onder de naam snert) uitgedeeld worden. Het een en ander hangt af van de initiatieven van de molenaars per molen zelf. Natuurlijk moeten deze activiteiten wel gecoördineerd worden, voordat er straks bij elke molen koffie te verkrijgen (op zich ook geen ramp).

De molens zelf vormen natuurlijk het middelpunt. Zeker in Oploo waar de wind- en de watermolen in perfecte conditie gezellig bij elkaar staan, kan het een feestelijke bedoening worden. Ook de molen van Sint-Hubert kan zich, na lange tijd niet meer deelgenomen te hebben aan een molendag, weer eens van zijn beste zijde laten zien. Mede dankzij de flink opgeknapte biotoop is het daar goed toeven.

Dan hebben we nog al die molens in het Land van Cuijk die al langer actief deelnemen aan ons levend cultuurbezit. Voor de volledigheid noemen we ze nog even: de windmolens te Rijkevoort, Gassel, Oeffelt, Katwijk, Wanroij, Beugen en Cuijk. Voor de molen in Haps ligt dat anders. Deze staat inmiddels alweer ruim een jaar stil en onzeker is of hij met Molendag Land van Cuijk weer opgeknapt is. De molen in Mill kan in ieder geval niet meedoen. We zijn niet zeker van de verkoop van de molen en zo ja, wie is dan de nieuwe eigenaar? Bovendien is de molen toe aan een onderhoudsbeurt en hebben we geen molenaar ervoor beschikbaar.

Tenslotte hebben we nog de molen(romp) in Beers. Enkele zeer enthousiaste mensen zijn daar bezig met een inventarisatie inzake de haalbaarheid van restauratie van de molen. Misschien kan dit stenen monument betrokken worden bij het feestgedruis op 26 februari aanstaande. Zeker is dat hij wel de nodige aandacht kan gebruiken.

U ziet het: de molens en de molenaars zijn er klaar voor. Laat Molendag Land van Cuijk maar losbarsten!!

Tekst en affiche: Don Werts

Molendag
Land van Cuijk
zaterdag
26 februari 1994

Nagenoeg alle molens in het Land van Cuijk zullen die dag (± van 10 tot 17 uur) opengesteld zijn voor bezoek en bij voldoende wind draaien, zo niet malen.

De molens in het Land van Cuijk:

windmolens:

- Beugen
- Cuijk
- Gassel
- Haps
- Katwijk
- Mill
- Oeffelt
- Oploo
- Rijkevoort
- St. Hubert
- Wanroij

watermolen:

- Oploo

Meer informatie:

☎ 08850-15362

Een kink in de kabel?

De laatste jaren houdt de molenwereld haar hart vast als er weer een storm op komst is. Iedere zeer zware storm kost slachtoffers. Dit dwingt ons om de veiligheidsmaatregelen rond windmolens eens onder de loep te nemen. Voordat de veiligheid beoordeeld kan worden moet eerst afstand genomen worden van de veel gehoorde stelling "Zo doen we het al jaren".

De belangrijkste beveiligingen tegen storm zijn de kettingen, zowel roed- als staartkettingen. Als deze het houden, blijft de molen gespaard. Daarom wil ik als eerste stilstaan bij de roedkettingen. Bij zware storm is vaak de vang alleen niet voldoende. Een simpele test hiervoor is kruien met de roedketting erop. De kruikracht is meestal voldoende om de molen door de vang heen te drukken, doch niet voldoende om een goede roedketting te breken. Een verklaring hiervoor is dat kettingen bijna nooit breken door een continue kracht. De trekkracht van staal is 1050 N/mm² wat inhoudt dat een ketting, dikte 10 mm, ongeveer 60 kN (= 6.1 ton) kan houden, een ketting, dikte 10 mm, ongeveer 164 kN (= 16.7 ton), een staalkabel, dikte 8 mm, ongeveer 52 kN (= 5.3 ton) en een staalkabel, dikte 10 mm, ongeveer 82 kN (= 8.4 ton). Ruim voldoende om een storm te doorstaan. Als voorbeeld, een molenaar van 80 kilo met een kruirad van 4 meter doorsnede en een kruias van 20 cm, kan in een kruikabel maximaal 16 kN aanbrengen. Maar de kettingen die sneuvelen gaan niet kapot op continue belasting maar op ruk. Bij ruk, de eerste afgeleide van de versnelling in de Mechanica, kunnen mensen zich wel wat voorstellen. De wiek heeft een snelheid, wordt ineens tegengehouden door de ketting, en de grote van de vertraging van de wiek is van belang voor de ruk op de ketting. Hoe sneller de wiek stilstaat, afhankelijk van de onder andere veerkoefficient van staal, des te groter de ruk.

De enige manier om de ruk te voorkomen is het op voorspanning zetten van de roede. Dit betekent dat de kettingen strak moeten staan. Hierdoor wordt een ruk opgevangen door de voorspanning en niet doorgegeven aan de ketting. Enkele tegenstanders van deze stelling zeggen dat je de kettingen los moet laten hangen om de vang de kans te geven om zich vast te zetten en omdat anders de roedwiggen los gaan zitten.

De eerste stelling is gedeeltelijk waar, de vang zal zich iets vaster drukken als de kettingen losser hangen. Echter de ruimte om te raggen weegt niet op tegen het verlies van trekkracht door de mogelijkheid te geven aan de wiek om snelheid op te bouwen.

De tweede stelling, over de roedwiggen, is theoretisch mogelijk. Als de kettingen strak liggen zullen de wieken nog iets trillen en deze trillingen worden opgevangen door de roedwiggen. Als de kettingen echter niet strak staan, zal de verplaatsing van de wieken groter zijn, daardoor is de snelheid (de eerste afgeleide van de verplaatsing) groter, de versnelling (de tweede afgeleide van de verplaatsing) groter en ook de ruk (de derde afgeleide van de verplaatsing) op de roedwiggen en kettingen groter. Een extra nadeel van losser hangende roedkettingen is nog, dat de molen zich gaat afzetten op de maalinrichting. Als bij een korenmolen de stenen op elkaar liggen, zal de kap zich proberen af te zetten op de bonkelaar zodat er een extra ruk komst op de bezetketting.

In de grafieken is de maximale speling voor de roede opgegeven bij een variabele kracht op de roede. In de bovenste grafiek zijn deze waarden uitgezet voor roedkettingen van verschillende lengte, in de onderste is de diameter van de ketting gewijzigd.

In de grafieken is de maximale speling voor de roede opgegeven bij een variabele kracht op de roede. In de bovenste grafiek zijn deze waarden uitgezet voor roedkettingen van verschillende lengte, in de onderste is de diameter van de ketting gewijzigd.

In de bovenste grafiek is te zien dat alle kettingen breken bij een kracht van 164 kN. (Als vergelijk: Een kracht van 164000 N staat gelijk aan het afremmen van een gevlucht dat 120 enden draait in een kwart omwenteling.) Uit de grafiek blijkt bijvoorbeeld dat een ketting van 12 meter lang, bij 10 centimeter speling in de roedkettingen, bij een kwart van de kracht al breekt. Een ketting van 1 meter leidt bij gelijke

speling tot breuk bij 1/40 maal de maximale trekkracht.

In het model voor het berekenen van de grafieken is uitgegaan van een molen met een vlucht van 24 meter en een gewicht van het wiekenkruis van 2000 kg, waarbij de plaatdikte van de roede rond de askop 4 maal die aan het uiteinde verondersteld is. De wrijving van de vang is niet meegenomen, zodat de exacte waarden in deze grafiek niet benut kunnen worden, doch enige tendensen zijn duidelijk af te leiden.

Ten eerste blijkt dat de lengte van de ketting van groot belang is. Alleen de maximale trekkracht blijft dan gelijk, maar bij 164 kN zal de roede of de as allang gebroken zijn. Vooral als de speling relatief groot is, levert een tweemaal zo lange ketting ook een dubbele maximale kracht op.

Ten tweede is de schakeldiameter van belang. Dit zal niemand verbazen. Hierbij geldt echter het omgekeerde als bij de lengte van de ketting. Vooral bij minder speling levert een dikkere ketting meer op, deze winst neemt relatief af bij meer speling aan het uiteinde van de roede.

Ten derde blijkt de winst door de speling te verminderen zeer groot te zijn. Het onder voorspanning brengen van de ketting, levert ten opzichte van een relatief kleine speling van 10 centimeter al een 4 maal zo sterke situatie op bij langere kettingen. Bij een korte ketting is speling bijna dodelijk.

Al met al blijkt hieruit dat de roedkettingen het beste strak bevestigd kunnen worden, (het liefst zelfs op voorspanning) waarbij het handig kan zijn om ervoor te zorgen dat tegelijkertijd ook de pal op spanning staat. Op de vangbalk gaan staan, om de vang vast te laten trekken is ook zinvol.

Buiten de roedkettingen lopen bij bovenkruiers ook de staartkettingen gevaar. Breuk van de staartkettingen zal onherroepelijk leiden tot breuk in de roedkettingen. Ook hier geldt in eerste instantie hetzelfde als bij de roedkettingen, zet de staartkettingen op spanning. Dit gebeurt al vaak bij molens maar is helaas niet voldoende. Een tweede noodzaak is om de staartkettingen, dus zowel de kruiketting als ook de bezetketting, zover mogelijk van de staart te bevestigen aan de stelling of kruipalen. Hiervoor zijn meerdere redenen te geven.
De staart heeft de neiging om in meerdere richtingen te raggen. Met het op spanning zetten van de kettingen is raggen in de draairichting al uitgesloten. De staart kan echter nog raggen in de richting loodrecht op de kruirichting. Met twee kettingen is het onmogelijk om in vier richtingen de staart op spanning te zetten. Dus de vierde richting moet door een hulpmiddel (een stok tussen de staart en de molen) of de molen zelf (de lange schoren) op spanning gezet worden. Als de staart nu naar binnen getrokken wordt door de kettingen en naar buiten gedrukt door een stok of de op spanning gezette schoren dan wordt het raggen loodrecht op de kruirichting grotendeels voorkomen en hiermee de ruk in de kettingen beperkt.

Een tweede voordeel van langere kettingen is de doorgeleiding van de krachten. Bij een horizontale bezetketting is de trekkracht in de ketting gelijk aan het moment waarmee de kap zich afzet gedeeld door de straal (de afstand van de verbinding van de ketting met de kruiinrichting tot het middelpunt van de molen). Als de ketting kort ligt, bijvoorbeeld onder 60 graden, is de trekkracht in de ketting al tweemaal zo hoog. De verticale kracht op de stelling of kruipaal is in het eerste geval 0 en in het tweede geval 1.73 maal zo hoog als de horizontale kracht op de ketting. Met zo'n belasting kan een kruipaal langzaam uit de grond getrokken worden.

De tendensen uit de grafiek voor roedkettingen gelden uiteraard ook voor de staart kettingen. Als er mogelijkheden zijn voor raggen, bijvoorbeeld door een korte ketting of het ontbreken van voorspanning, dan zal de ketting eerder bezwijken als hij kort bij de staart bevestigd is. De absolute waarden van de grafiek gelden natuurlijk niet voor de staart, omdat de vering in de staart een grote rol speelt t.o.v. de zeer grote massatraagheid van de kap.

Daarom geldt als advies voor zowel roed- als staartketting:

-Zet de kettingen zoveel mogelijk op spanning en laat ze niet los hangen.
-Bevestig de kettingen zover mogelijk van roed- of staart

Hierdoor neemt het raggen van de staart en het wiekenkruis af en daarmee ook de kans op breuk.

Tekst en grafiek: Robbert Verkerk

De grafiek behorende bij dit artikel bevindt zich op de volgende pagina!

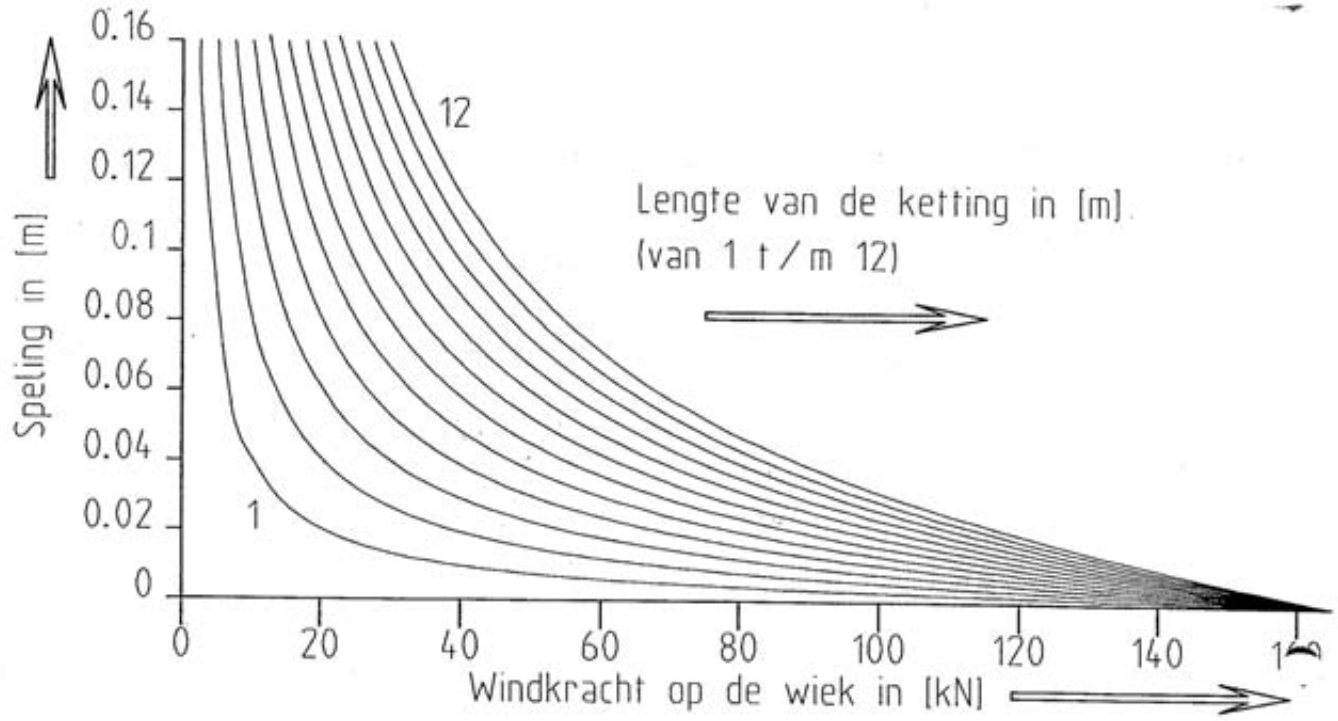

Grafiek windkracht - Speling ketting

Schakeldiameter = 0.01 m ; Kettinglengte = variabel

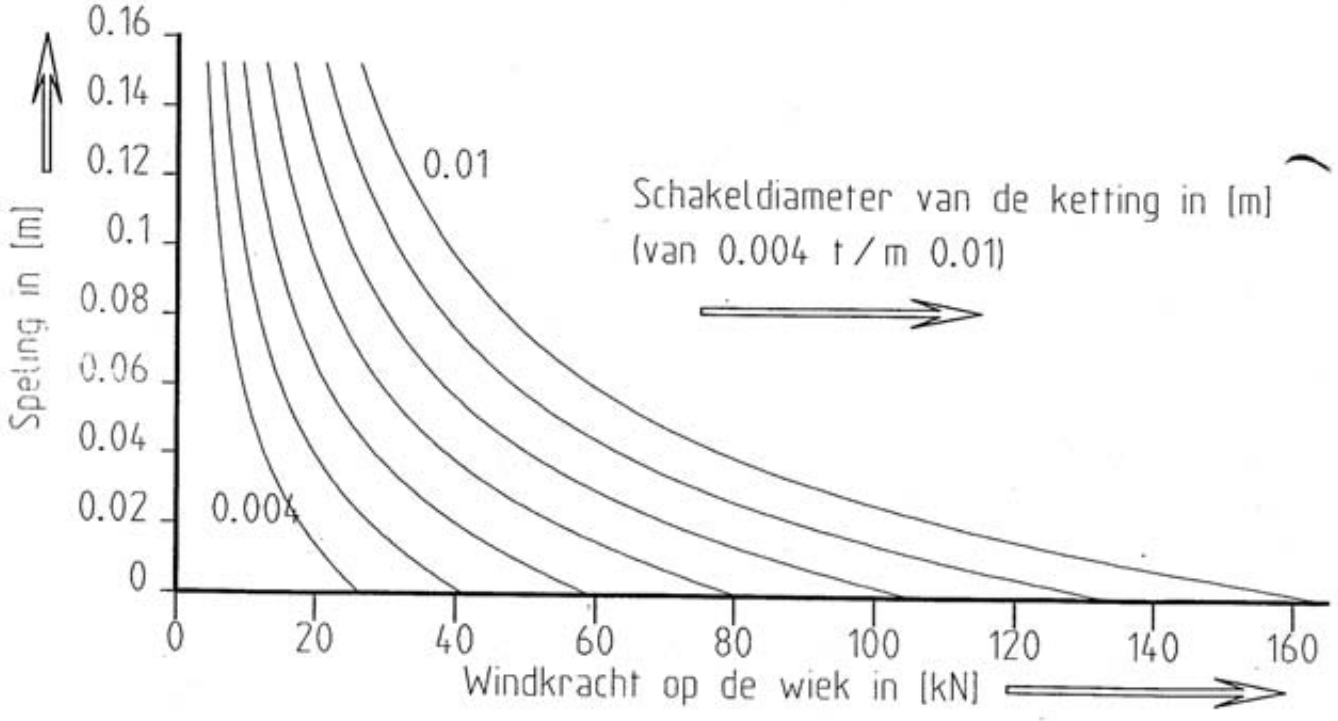

Grafiek windkracht - Speling ketting

Schakeldiameter = variabel ; Kettinglengte = 10 m

Molens in de regio

DE "MARTINUS" TE BEUGEN

Over de molen is niet veel vrolijks te vertellen. Hoewel zij geregeld draait en zo nu en dan maalt, gaat de onderhoudstoestand bij wijze van spreken zienderogen achteruit. De conditie van het hekwerk is zodanig dat het haast niet meer verantwoord is om er in te klimmen. Het dak vertoont lekken en het hout-op-vreet-proces gaat gestadig voort. De toegezegde restauratie laat voorlopig nog op zich wachten.

"DE VOORUITGANG" TE OEFFELT

De officiële opening zal vermoedelijk in december plaatsvinden. De bedoeling is dat de commissaris van de koningin van de provincie (de heer Houben) de vang zal lostrekken.
Ondertussen is molenbouwer Coppes bezig met schilderwerkzaamheden. En passant kreeg de molen daarbij twee nieuwe voorzomen.
De vrijwillige molenaars verrichten eveneens kleine schilderwerkzaamheden.

DE "BERGZICHT" TE GASSEL

Met deze molen gaat het vrij goed. Molenaar Van Haren draait zeer regelmatig met de molen en we kunnen de molen dan ook bombarderen tot de vaakst draaiende in het Land van Cuijk.
Een kleine minpunt is het nogal geluidruchtig ratelen van het steenrondsel in het spoorwiel.

DE "MARIAMOLEN" TE HAPS

Reeds enige maanden is er geld uitgetrokken voor restauratie van deze molen. Het blijkt nu dat deze uitgave van de gemeente eerst moet worden goedgekeurd door de provincie. Ondertussen staat de "Mariamolen" nog steeds stil en lopen de restauratiekosten alleen maar hoger op. De vrijwillige molenaars duurde het allemaal te lang, zodat zij nu (tijdelijk) op "De Heimolen" in Sint-Hubert draaien.

STELLINGMOLEN TE KATWIJK

Helaas bleef vanwege een bedieningsfout van de computer in de vorige "De Molenvriend" het molennieuws van de Katwijkse molen uit. Onze excuses hiervoor en bij deze dus meteen het nieuws vanaf nummer 20 van ons tijdschrift.
En dat nieuws is niet echt rooskleurig want helaas is de baansteen (als gevolg van een slecht steenbed) van deze molen gebarsten. Gelukkig kan de molen gewoon verder draaien. Waarschijnlijk repareert molenmaker Beijk dit jaar nog het euvel.
Er is ook goed nieuws in Katwijk, want eigenaar Van Kempen heeft subsidie gekregen van de provincie.

"DE HEIMOLEN" TE SINT-HUBERT

Zoals gepland, werd op Open Monumentendag (11 september jongstleden) de molen bij Sint-Hubert heropend. Na een korte restauratie en enkele jaren stilstand kon hij dan eindelijk weer zijn wieken laten rondgaan die dag. Maar wel met moeite, want de wind zat niet mee (traditiegetrouw bij molenopeningen). Vlak voor Open Monumentendag is de belt helemaal schoongemaakt en gesnoeid door de gemeente. **Bovendien werd de boom op het zuidoosten gerooid!** Dit is natuurlijk een mijlpaal in de biotoop-geschiedenis van deze molen.

Na de bewuste dag is vrolijk verder gedraaid met deze molen. Helaas werd daarbij een vreselijk lawaai geproduceerd, afkomstig van de koning ter hoogte van het spoorwiel en

de taats.
Na controle door de firma Beijk is gebleken dat de taatspot totaal weggeslepen is. Vervanging van deze is noodzakelijk en tot die tijd zal de molen niet mogen draaien (voor de oplettende molenkenner: de koning is boven uit het lood, zodat deze niet uit het werk genomen kan worden, waarna alsnog gedraaid had kunnen worden).
Wat betreft de omliggende schuren kunnen we melden dat de houten schuur ten zuidwesten van de molen door een liefhebber is gedemonteerd en elders wordt opgebouwd. De andere "schuur", te weten het oude maalderijgebouwtje, zou in eerste instantie met de grond gelijk gemaakt worden, maar er zijn veel stemmen gerezen tot herbouw ervan. De gemeente bekijkt momenteel of in combinatie met vrijwilligerswerk dit project financieel haalbaar is. Mocht dat het geval zijn, dan is het 99% zeker dat wij daar als vereniging een verenigingsgebouw aan overhouden. Of dit prachtig idee verwezenlijkt gaat worden, kunt u wellicht de volgende keer lezen in "Molens in de Regio".

DE "KORENBLOEM" TE MILL

Helaas kunnen we u nog geen zinnige mededelingen doen betreffende de (toekomst)situatie van deze een beetje in vergetelheid geraakte molen.

"DE STER" TE WANROIJ

Circa een jaar geleden is het galerijhek van de molen geschilderd. Op het moment laat de verf echter al weer los, zodat de schilder opnieuw voor een werkbezoek moet langskomen. De molenaar heeft zelf ondertussen de loszittende stukken verf weggekrabt, opdat er zich geen vocht tussen kan nestelen.
Verder is er nog niet gewerkt aan het meerjarenplan voor de molen, maar dit komt zodra de herindeling van gemeenten een feit is.

DE "JAN VAN CUIJK" TE CUIJK

De molen staat er puik bij. Veel is er (gelukkig) niet veranderd. Wel heeft de molen een nieuwe kruiketting gekregen. Voorheen was dit een kruikabel en deze was te stug en rolde niet goed om de as van de kruibok heen. Vandaar....

WATERMOLEN TE OPLOO

Daags voor Open Monumentendag 1993, 10 september, heeft wethouder Bos middels het opentrekken van de schuif de Oplose watermolen officieel weer in gebruik gesteld.
In de week vóór de opening is er nog hard gewerkt om alles op tijd klaar te krijgen.
Ook blijkt dan, dat hoe professioneel en kostbaar zo'n restauratie is, er toch nog fouten gemaakt worden. De schoepen zitten veel te ruim in de nieuwe waterloop. Nieuwe schoepen zullen uitkomst brengen. Een ander probleem is de afvoer van het water achter het rad. Het waterpeil moet worden verlaagd. Nu draait het rad in haar eigen water. De Stichting Oplose Molens voert daartoe onderhandelingen met het Waterschap De Maaskant.

"DE KORENBLOEM" TE OPLOO

De zeilen zijn weer als nieuw. In de vakantie is hier menig uurtje aan besteed. Meer dan 500 meter nieuw stikgaren is er verwerkt. Gelukkig kan het W.K.77 doek met een gewone naaimachine verwerkt worden. Het is altijd weer effe klooien om een nieuw hoektouw aan te zetten, maar als de eerste eenmaal gelukt is dan is de rest kinderspel.

"LUCTOR ET EMERGO" TE RIJKEVOORT

De molenaars zijn nog steeds bezig met het afkappen van de pleisterlaag op de steenzolder. Zodra ze met deze klaar zijn is het kapwerk voltooid en wordt de muur binnen wellicht geverfd.

(Her)opening van "De Heimolen" te Sint Hubert

Afgelopen zaterdag 11 september vond de jaarlijkse, landelijke Open Monumentendag plaats. De meeste molens in het Land van Cuijk lieten dit evenement niet links liggen. Van de 12 molens in onze regio waren er uiteindelijk slechts twee niet opengesteld voor bezoek. Dat betrof de molens te Mill en Haps. Laatstgenoemde molen wacht nog op restauratie. Bij de overige tien stonden dus de deuren (wagenwijd) open voor geïnteresserden.

Het draaien van deze tien molens was een verhaal apart. Er stond namelijk heel weinig wind, zodat het voor menige molenaar flink duwen werd. Dit gebrek aan wind viel te voorspellen, want er was weer eens een molenopening. De avond voor Monumentendag was nog het laatste bewijs van dit fenomeen, want toen werd de watermolen te Oploo geopend, terwijl de windmolen zou draaien. Daar bleef het dus ook bij, want er was geen spat wind. Het was nu echter de beurt aan "De Heimolen" bij het dorpje Sint-Hubert.

De nodige voorbereidingen vonden plaats in de week voor Open Monumentendag. Zo maakten mensen van de gemeentewerken de belt schoon en snoeiden ze links en rechts. Ook de boom op het zuidoosten mocht het daarbij ontgelden: een enorme winst voor de biotoop van de molen. Het plaatsen van vlaggestokken en een aankondigingsbord en het installeren van tafels en stoelen maakten de gemeentelijke voorbereidingen compleet.

Op de zaterdag zelf toog rond negen uur ondergetekende na een laatste check van de mee te nemen spullen naar de molen. Om mee te beginnen was er een leuke klus: de molen aan het draaien zien te krijgen. In je eentje een molen verkruien die lang uit de roulatie is geweest, is geen lolletje. Maar na vele zweetdruppels stond de molen dan ogenschijnlijk op de wind, want er was haast geen wind. Dat betekende dus goed smeren en flink aanduwen, en dat na zo'n slopende kruipartij (zucht!). Natuurlijk wou de molen niet rond, dus dan waren er nog de binnenactiviteiten. Te noemen zijn het opzetten van de verenigingsstand in nog geen half uur en het opruimen van de rotzooi die ik ondertussen weer gemaakt had (je moet natuurlijk jezelf bezighouden, anders is de lol eraf).

Ondertussen kwamen de mensen van Myllesheem, een club die zich inzet voor het oude Mill en omgeving, die de gehele dag zouden zorgen voor drankjes voor iedereen en hapjes voor het personeel (dus ook voor mij, en met dat in het vooruitzicht kwam ik weer bij na de fysiek slopende activiteiten). Ook zij hadden een stand en plaatsten deze onder de toog van de inrijpoort. Na kennismaking en een kop koffie was mijn dag weer goed. Overigens viel er naast de wind niets op het weer aan te merken: een stralende dag, bijna onbewolkt en niet koud! Zoiets draagt ook zeker bij aan het succes van een molenopening.

Afijn, de eerste bezoekers kwamen en al gauw was rondleiden er niet meer bij, want of de verenigingsstand moest bemand worden of de molen moest aangeduwd worden. Na een tijdje wou de molen dan eindelijk op eigen kracht rondkomen en kon ik vast genieten van mijn lunch. Lang mocht hij niet draaien, want de molen moest stilstaan op het moment dat het gemeentebestuur werd verwacht, anders zou het lichten van de vang weinig effect hebben). Een kwartier later dan de geplande 12.30 uur arriveerde de burgemeester met eega en collega's en kon na een korte toespraak de vang gelicht worden. Daarna kon ik de spliksplinternieuwe folder van "De Heimolen" (als derde in de rij van folders van de molens in het Land van Cuijk waarmee ik bezig ben) aanbieden. Vervolgens waren er de door Myllesheem verzorgde drankjes en kon er

lekker geborreld worden op de rooskleurige toekomst die "De Heimolen" weer tegemoet gaat. Tijdelijk was het even extra druk in en bij de molen. Naast gewone bezoekers en enkele bijzonder geïnteresseerden (wellicht potentiële molenaars) was er een collega-molenaar en liet ook molenbouwer Harry Beijk het niet afweten. Van hem kregen we trouwens een mooi cadeau ter gelegenheid van de heropening. Degene die wil weten wat het cadeau inhoudt, moet maar eens op bezoek komen op de molen. Naast genoemde mensen was ook de pers vertegenwoordigd en werden er enkele interviews gehouden. Al met al was het een gezellige drukte, die om een uur of twee was afgezwakt. Naast gemeentesecretaris Rombouts waren het toen nog vooral dorpsgenoten die een kijkje kwamen nemen in Sint-Huberts trots.

Voor het je weet is zo'n dag dan alweer voorbij. Wat ik me van de namiddag kan herinneren is de wind: deze was er toen namelijk niet meer. Draaien was er dus niet meer bij, maar kan gelukkig vanaf nu weer regelmatig plaatsvinden. Als we dan ook nog een molenaar kunnen vinden voor deze molen en als het maalderijgebouwtje links van de molen opgeknapt kan worden (de gemeente is momenteel aan het bekijken of dat (financieel) haalbaar is) en als tenslotte de bomen weg zijn die er niet horen te staan, dan is het Land van Cuijk een mooie stukje molengebied rijker. En daar is het toch allemaal om te doen....

Don Werts

Molens in West-Brabant

Sinds mei van dit jaar hebben we er een collega-vereniging bij in de provincie. In die maand is namelijk de vereniging tot behoud van molens in West-Brabant opgericht. De doelstellingen zijn te vergelijken met die van onze vereniging. Wat natuurlijk wel afwijkt, is het werkgebied. Dit is namelijk het westelijk gebied van de provincie Noord-Brabant, dat begrensd wordt door de provincie Zeeland, het Hollands Diep / Amer / Bergse Maas, de lijn Capelle - Baarle Nassau en België. Toch wel even een stukje groter dan het Land van Cuijk. We wensen hen veel succes met hun verenigingsactiviteiten!

Voor meer informatie: schrijf het secretariaat: Doornbos 47, 5121 RT te Rijen.

Informatielijst van molens in het Land van Cuijk

Al lang was er vraag naar een lijst met daarop alle molens in het Land van Cuijk, hun molenaar(s) en hun globale openingstijden. Eindelijk is de lijst er en op nevenstaande pagina ziet u het resultaat. Ook de telefoonnummers van de desbetreffende molenaar(s) zijn gegeven en om problemen te voorkomen is in een voetnoot duidelijk vermeld dat de openingstijden slechts een indicatie zijn.

Mocht u nog fouten ontdekken, dan hoor ik ze graag! En wilt u meerdere exemplaren hebben, dan kan dat ook.

Don Werts

Molen: ronde stenen beltmolen "Martinus" te Beugen
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09.30 tot 14.30 uur
Molenaar(s): Frits Harteman en Hans Heijs
Telefoonnummer(s): resp. 08855-72271; 08855-71463

Molen: achtkante beltmolen "Bergzicht" te Gassel
Openingstijden: zaterdag van 10.00 tot 17.00 uur
Molenaar(s): Jan van Haren
Telefoonnummer(s): 08860-72419

Molen: achtkante stellingmolen te Katwijk
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09.30 tot 12.30 uur
Molenaar(s): Peter Simons en Perry Hendriks
Telefoonnummer(s): resp. 08850-13673 en 08850-22872

Molen: ronde stenen beltmolen "De Vooruitgang" te Oeffelt
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09.00 tot 13.00 uur
Molenaar(s): Theo van Bergen; Willem-Jan de Bruyn en John Houben
Telefoonnummer(s): resp. 08856-1718; 08856-1245 en 08850-20994

Molen: watermolen te Oploo
Openingstijden: eerste zaterdagmorgen van de maand van 09.00 tot 12.00 uur
Molenaar(s): Jan van Riet en Piet Geenen
Telefoonnummer(s): resp. 08858-3551 en 08858-2891

Molen: ronde stenen beltmolen "De Heimolen" te Sint Hubert
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14.00 tot 17.00 uur
Molenaar(s): diverse molenaars uit het Land van Cuijk
Telefoonnummer(s): vereniging Molenvrienden Land van Cuijk: 08850-15362

Molen: ronde stenen beltmolen "Jan van Cuijk" te Cuijk
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09.00 tot 12.00 uur
Molenaar(s): Ben Verheijen
Telefoonnummer(s): 08850-13298

Molen: zeskante beltmolen "Mariamolen" te Haps
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14.00 tot 17.00 uur
Molenaar(s): Don Werts en Marijn Geurts
Telefoonnummer(s): resp. 08850-15362 en 08850-16112

Molen: ronde stenen beltmolen "De Korenbloem" te Mill
Openingstijden:
Molenaar(s): geen
Telefoonnummer(s):

Molen: standerdmolen "De Korenbloem" te Oploo
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09.00 tot 12.00 uur
Molenaar(s): Jan van Riet en Piet Geenen
Telefoonnummer(s): resp. 08858-3551 en 08858-2891

Molen: ronde stenen stellingmolen "Luctor et Emergo" te Rijkevoort
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14.00 tot 17.30 uur
Molenaar(s): Robbert Verkerk en Valerie Aben
Telefoonnummer(s): resp. 08850-13647 en 08857-1622

Molen: standerdmolen "De Ster" te Wanroij
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14.00 tot 17.00 uur
Molenaar(s): Jan Selten
Telefoonnummer(s): 08859-52587

N.B. De openingstijden zijn slechts een indicatie. In sommige gevallen is/zijn de molenaar(s) niet of op een ander tijdstip aanwezig. Wilt u zeker zijn van een bezoek aan de molen, dan adviseren wij u telefonisch contact op te nemen met de desbetreffende molenaar(s).

BEZOEK EENS EEN MOLEN IN HET LAND VAN CUIJK !!

Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk

(advertentie)

Waar het asfalt ophoudt

beginnen onze reizen

…daar trekken wij te voet verder door het ongerepte achterland en nemen de tijd om van het overweldigende landschap en de exotische natuur te genieten.
SNP Natuurreizen organiseert reisavonturen waar anderen slechts van dromen. Voor kleine reisgezelschappen van gelijkgestemden; eerst je reisgenoten, later vaak je vrienden. De reisleiding is een 'verhaal apart'. Het zijn allen biologen, geografen, geologen of andere deskundigen. Ze brengen u naar de mooiste plekjes en kunnen u veel vertellen over de streek waar u doorheen trekt.
SNP Natuurreizen heeft ruim 90 bestemmingen "all over the world" voor u in haar programma: van de vulkanen van Sicilië tot de jungle van Costa Rica en van de Roemeense Karpaten tot de besneeuwde toppen van Siberische Altai.
Bent u ook op zoek naar die andere reiservaring? Vraag dan vrijblijvend een van onze kleurrijke reisbrochures aan:

- **Avontuurlijke Voettochten 1993**
  Europa
- **Avontuurlijke Wandelreizen & Expedities 1993**
  Afrika, Azië, Australië en Amerika
- **Comfortabele Wandelreizen 1993**
  Europa, Afrika, Azië, Nieuw Zeeland en Amerika
- **SNP-Individuele Reizen 1993**
- **Avontuurlijke Wintertochten 1994**
  Europa en Canada

SNP
NATUURREIZEN

postbus 1270, 6501 BG Nijmegen
telefoon 080 - 60 52 22
lid SGR / officieel sponsor WWF